

■ Det er for mange rett» å bevare eiendja den er faktisk nedkristne religion.

Et av budene vi la keskolen lyder slik kommelsen: «Du skal gjære din nestes eien hustru, okse eller asen som hører din nestes

etter hva jeg har hustru byttet med of felle. Ikke vet jeg om rådspurt om det og har på forandringen.

Hvordan oppsto «retten», lovlig eller u-

Enkelte ville dyrha de vokter om og kjem Men avkommet arveret, det er hele tiden en å bevare området. Den vinner. Men her kjem for å overleve, ikke for enn de trenger for å o-

Vi mennesker, fø sølvskje i munnen, våre foreldre eller si gir oss. Riktig nok må dag, betale arvegift ti

■ Store verdier er den sterkeste ved va og den svake har misjonsretten. Historie konger og andre med innflytelse, har tilro og anden rikdom.

Når vikingene kom flere år med plyndrap, fullastet med god var det ingen med spørte hvem som eide verdiene. Nei, de steg og fikk mer makt i hj

FAGFORBUNDET H

Israel

■ Nå vet ikke jeg h dette forbundet repr men hvis det er uter tikk, da tror jeg de h sitsvar.

De roper okkupasj med noen få andre, se fiendtlig innstilling til rael, og nevner folker begrunnelse for sine krav.

Men det ville det væ de kunne legge fram h retten sier i sin helhet. dende folkeretten er i å kunne tolkes etter h hold en har til landet i jødene.

Forunderlig forreste bedriver på en tariffko Det er også forunderl forbundet Hedmark p

Språkåret: På bruktmessa i Vikingskipet, i havet av ting og tang, festa blikket seg plutselig på ei bok på eitt av dei meir ryddige borda.

Øydejorder som poesi

MENINGER

Jens Haugan

Tittelen på boka var «Øydejorder. Gløymde gardsnamn og burntynte gardar i Nordhordland». Tittelen var for meg som tittelen på ei diktsamling. Samtidig var eg klar over at eg nok var éin av svært få av dei mange tusen som var innom Vikingskipet den helga, som ville tenkje eller føle slik.

Boka handlar om noko så prosaisk som gardsnamn, og boka er skriven på nynorsk – eller ikkje berre nynorsk, men landsmål. Boka kom ut i 1925, dvs. fire år før landsmålet skifta namn til nynorsk, og allereie i tittelen kunne ein gjennom ordet «burntynte» sjå at forfattaren ikkje følgde 1917-rettskrivinga, sidan «bort» då blei eineform.

■ Det kan kanskje vere uheldig å trekke fram ei slik gammal bok i Språkåret 2013, der det framleis finst dei som meiner at nynorsk er vanskeleg og uforståeleg, trass i ei lang rekke rettskrivingsreformer.

Men denne boka handlar først og fremst om gardsnamn frå tida før og etter svartedauden, altså 1349, og boka er skriven på landsmål, som i dag av mange kan oppfattast som like gammaldags som gammalnorsk. Er ikkje dette spennande i seg sjølv?

Forfattaren startar boka si med følgjande little vers: «Til minnet

GARDNSAVN: Jens Haugan har funnet ei bok om glemte gardsnavn – på landsmål.

ILLUSTRASJONSFOTO: TROND LILLEBO

um alle deim som rudde og bygde, som klorde sig fast i ei trond tid, som førde krig med stein og stuv, og sut og saknad – helgar eg dette arbeid.

Dette verset åleine vitnar om at forfattaren ser eit klart samband mellom seg og det han skriv om, og den gammalnorske tida og dikttinga.

■ Føreordet heiter sjølv sagt «fremmæle», og det er skrive på det same vakre målet: «Kringum bygderne i Nordhordland hev

der vore, og er, mange segner um gardar som vart avfolka og ligjande aude i Svartedauden.

Der hev vore, og er, ymse meininger millom dei lærde kor mykle mannatynning denne (og andre) farsott(er) gjorde.

Noko grundigt arbeid um dette – for Nordhordland – hev me ikkje.» Dette er altså utgangs-

punktet for den little boka som låg der så einsam på eit bord i Vikingskipet i 2013.

■ Litlekaret skreiv elles: «Me ser i vaar tid at gardarne gjeng i viddi, og nytt lende vert rukt kvart einaste aar, og nye rudningsplassar upptekne, men me veit ikkje at her eingong i millomalderen hev vore mykje tettgrendt, endaa um gardarne hev vore mindre.»

På same måte som denne boka er eit forsøk på å ta vare på den gamle historia til gardane og gardsnamna, er boka samtidig eit historisk dokument over eit skriftspråk i vekst og utvikling.

Det nynorske skriftspråket var framleis svært ungt på dette tidspunktet, men hadde ein del gammaldags trekk ut ifrå vårt perspektiv i dag.

Opp igjennom historia har folk hatt ulike meininger om kva ein bør eller ikkje bør ta vare på av dei ulike formene.

Men uansett kva ein måtte meine om det, har det blitt produsert tekstar på alle dei ulike variantane av norske skriftspråk i nesten to hundre år, og dei kan studerast – eller berre nytast som rein poesi – i dag.

Boka er skriven på landsmål, som i dag av mange kan oppfattast som like gammaldags som gammalnorsk. Er ikkje dette spennande i seg sjølv?